



CONTROLEORGaan OP DE POLITIOnELE InFORMATIE

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)	Datum
CGI 2023/XXXXX	DA230027		14-09-2023

Betreft: Advies inzake het voorontwerp van wet betreffende de toetreding van België tot het Verdrag van 30 september 2007 tussen Ierland, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Spanje, de Italiaanse Republiek, de Portugese Republiek, de Franse Republiek en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland tot oprichting van een Maritiem Analyse- en Operatiecentrum in het domein van de illegale handel in verdovende middelen (MAOC(N)).

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna het 'COC' of 'het Controleorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (B.S. van 5 september 2018, hierna afgekort als 'WGB'), inzonderheid artikel 59, §1, 2de lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit* (hierna afgekort als 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 *op het politieambt* (hierna afgekort als 'WPA').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna afgekort als 'LED').

Gelet op de wet van 25 december 2016 *betreffende de verwerking van passagiersgegevens*.

Gelet op het verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing van 14 juli 2023, door het Controleorgaan ontvangen op 16 juli 2023, om een advies uit te brengen overeenkomstig bovenvermelde WGB.

Gelet op het verslag van de heer Ronny Saelens, lid-raadsheer *a.i.* van het Controleorgaan.

Brengt op 14 september 2023 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en de omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid van de organieke wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit bedoeld door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2, 2^o, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Dat betekent met name dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die niet onder de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of HR-verwerkingen. Het Controleorgaan moet worden geraadpleegd in het kader van de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikelen 59 §1, 2de lid en 236 § 2 van de WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn Politie-Justitie). In dit kader heeft het Controleorgaan als opdracht om na te gaan of de door de politiediensten beoogde verwerkingsactiviteit in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet-operationele verwerkingen)³ en van Titel 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Bovendien heeft het COC ook een opdracht van advies uit eigen beweging, zoals bepaald in artikel 236, § 2, van de WGB, en een opdracht van algemene informatieverstrekking aan het grote publiek, de betrokkenen, de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers op het gebied van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming, zoals bepaald in artikel 240 van de WGB.

2. Met betrekking tot in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan uit eigen beweging of op verzoek van de regering of de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een bestuurlijke of gerechtelijke autoriteit of een politiedienst advies uit over elke aangelegenheid die verband houdt met het beheer van politionele informatie, zoals bepaald in afdeling 12 van hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de 'Algemene Verordening Gegevensbescherming' of 'AVG' genoemd).

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de 'Richtlijn Politie en Justitie' of 'LED' (*Law Enforcement Directive*) genoemd).

³ Artikel 4 §2, 4de lid van de WGB.

⁴ Artikel 71 §1, 3de lid van de WGB.

⁵ Artikelen 59 §1, 2de lid, en 236, §2, van de WGB.

Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BEL-PIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WGB en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die krachtens of door andere wetten aan het Controleorgaan wordt verleend⁶.

4. Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 'inzake douane en accijnzen', zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 'tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van passagiersgegevens' ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BEL-PIU in fiscale materies.

5. Tot slot is het Controleorgaan, in het kader van de wetgeving betreffende het bijhouden van de gegevens en krachtens artikel 126/3, §1, lid 8, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna 'de WEC'), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (B.S. van 8 augustus 2022), ook belast met de validering van de statistieken betreffende het aantal strafbare feiten en de opslagperiode voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone, i.e. een materie waarin het alle bevoegdheden uitoefent die aan dit orgaan werden verleend door Titel 7 van de wet van 30 juli 2018. Bij toepassing van artikel 42, §3, lid 2 en lid 3, van de WPA is het ook belast met de controle van de verzoeken van de Cel Vermiste Personen van de federale politie met het oog op de consultatie van de gegevens betreffende de elektronische communicatie waarbij de verdwenen persoon betrokken is.

6. Het Controleorgaan is bevoegd om adviezen te verlenen over de aspecten die betrekking hebben op de verwerking van informatie en van persoonsgegevens en op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer door de verwerking van persoonsgegevens voor zover er een verband bestaat met de operationele en de niet-operationele werking van de politiediensten en/of met het personeel van de geïntegreerde politie (hierna 'de GPI'⁷) en/of voor zover het voor advies ingediende ontwerp van tekst een impact heeft op het beheer van de politie-informatie in het algemeen.

7. Bovendien is het Controleorgaan niet alleen een gegevensbeschermingsautoriteit maar ook een toezichthoudende autoriteit die wettelijk belast is met de controle op de wettelijkheid, de doeltreffendheid, de efficiëntie en de economie van het beheer van politionele informatie⁸.

⁶ Artikel 71 §1, derde lid *juncto* artikel 236 §3 van de WGB.

⁷ Geïntegreerde politie – Police Intégrée.

⁸ Activiteitenverslag 2021, www.controleorgaan.be, zie de punten 3 en 52 en inzonderheid punt 71: "Het COC heeft echter allerm minst alleen oog voor *dataprotectie*; het heeft evenzeer veel aandacht voor alle andere operationele aspecten van de politionele informatiehuishouding en die van de andere gecontroleerde diensten."; artikel 71, §1, van de WOG.

II. Voorwerp van de adviesaanvraag

8. De aanvraag heeft betrekking op een wetsontwerp van de Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing. Dit wetsontwerp betreft de toetreding van België tot het Verdrag van 30 september 2007 tussen Ierland, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Spanje, de Italiaanse Republiek, de Portugese Republiek, de Franse Republiek en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland tot oprichting van een Maritiem Analyse- en Operatiecentrum in het domein van de illegale handel in verdovende middelen (MAOC(N)) (hierna 'het Verdrag')⁹.

9. In het kader van deze aanvraag houdt het Controleorgaan rekening met de juridische en technische onmogelijkheid voor België om aan de inhoud van het Verdrag wijzigingen aan te brengen.

III. Analyse van de aanvraag

10. Het Maritiem Analyse- en Operatiecentrum in het domein van de illegale handel in verdovende middelen (ook 'MAOC(N)' genoemd) is een initiatief van 6 lidstaten van de Europese Unie (Ierland, Frankrijk, Italië, Spanje, Nederland en Portugal) en het Verenigd Koninkrijk om een multilateraal samenwerkingsforum te bieden met betrekking tot de strijd tegen de illegale handel in verdovende middelen door de lucht en over zee.

Het MAOC(N) heeft als voornaamste doel de operationele werking te bevorderen en tegelijk de nood aan administratieve activiteiten te beperken. Deze doelstelling omvat dus ook het faciliteren van de doorgifte van operationele informatie¹⁰.

Het orgaan bestaat uit verbindingsofficieren die optreden als vertegenwoordigers van de politiediensten, de douane, de militaire strijdkrachten en de maritieme overheidsinstanties van de landen die het Verdrag hebben ondertekend. Het bestaat ook uit permanente verbindingsofficieren van de Verenigde Staten¹¹.

11. Voorts heeft het MAOC(N), zoals bepaald in artikel 5 van bovenvermeld verdrag, ook verschillende landen en regionale en internationale organisaties uitgenodigd om met het orgaan samen te werken als waarnemers (bv. Kaapverdië, de Europese Commissie, EUROPOL, FRONTEX, het VN-Bureau voor Drugs en Criminaliteit (UNODC), enz. ...).

⁹ Verdrag van 30 september 2007 tussen Ierland, het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk Spanje, de Italiaanse Republiek, de Portugese Republiek, de Franse Republiek en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland tot oprichting van een Maritiem Analyse- en Operatiecentrum in het domein van de illegale handel in verdovende middelen (MAOC(N)) (hierna het 'MAOC-Verdrag')⁹.

¹⁰ <https://maoc.eu/who-we-are/>.

¹¹ Ibid.

12. In het kader van het verzoek vanwege de Minister van Binnenlandse Zaken aan het COC heeft dit orgaan, na de inhoud van voornoemd Verdrag te hebben geanalyseerd, de volgende opmerkingen geformuleerd.

A. In hoofdde

13. Wat betreft de bescherming van persoonsgegevens en andere informatie die de verdragsluitende staten delen, blijkt uit de analyse *prima facie* van het COC dat de verwerking en informatie-uitwisseling in het kader van het verdrag, zoals bedoeld in artikel 2¹², plaatsvinden overeenkomstig de bepalingen van artikel 6. Dit laatste artikel wordt op zijn beurt gelezen in combinatie met artikel 12 van het verdrag¹³.

14. In zijn artikel 2 a) bepaalt het MAOC-Verdrag dat de verdragsluitende staten, via het Analyse- en Operatiecentrum (hierna 'het Centrum'), informatie verzamelen en analyseren om te helpen bepalen welke de beste operationele resultaten zijn in verband met de illegale handel in verdovende middelen over zee en door de lucht binnen hun respectieve operationele zone. In zijn artikel 2 b) bepaalt het verdrag dat de verdragsluitende staten de inlichting ter zake verbeteren door onderling informatie uit te wisselen alsook, wanneer dat gepast is, met Europol.

Bijgevolg vindt deze samenwerking tussen de verdragsluitende staten, zoals uitgewerkt in voornoemd artikel 2, plaats in overeenstemming met de bepalingen van artikel 6 van het verdrag.

15. De te volgen procedure voor de verwerking en informatie-uitwisseling in het kader van het verdrag wordt zelf uitgewerkt in artikel 12 van het verdrag. Dit artikel voorziet in de aanname van een procedurehandboek door het uitvoerend comité van het Centrum dat in het kader van het verdrag in het leven wordt geroepen. Dit handboek bestaat meer bepaald uit protocollen betreffende de informatie-uitwisseling en -verwerking in het kader van het verdrag, met inbegrip van de bescherming van die informatie.

16. De vraag van het COC heeft betrekking op die laatst genoemde protocollen: **gelet op het ontbreken van de protocollen stelt het COC zich de vraag op grond van welke uitvoerende procedures de informatie-uitwisseling en -verwerking in het kader van het MAOC-Verdrag zal plaatsvinden of plaats vindt.**

17. Hoewel het COC het proportionele karakter erkent van het kader waarbinnen de gegevens zouden worden doorgegeven in overeenstemming met het verdrag zelf, wordt de procedure voor verwerking en uitwisseling van diezelfde informatie opgenomen in de protocollen bedoeld in artikel 12, a, b) en c). **Bijgevolg, en onder voorbehoud van de ontvangst van de protocollen (en/of het**

¹² Art. 2 van het verdrag van 30 september 2007 ('MAOC(N)').

¹³ Art. 12 van het verdrag van 30 september 2007 ('MAOC(N)').

procedurehandboek), kan het Controleorgaan geen volledig en voorgelicht advies verlenen zolang het niet de kans heeft gekregen om deze laatste documenten te analyseren.

B. In ondergeschikte orde

18. Het MAOC-Verdrag bepaalt ook dat Verdrag 108¹⁴ het *minimum minimorum* is dat in acht moet worden genomen bij de doorgifte en de verwerking van de informatie die in het kader van dit akkoord wordt uitgewisseld. Het MAOC-Verdrag verwijst immers uitdrukkelijk naar dit laatste verdrag¹⁵.

19. Gelet op de aannname, in juni 2018, van de wijzigingen waarin Verdrag 108+ voorziet¹⁶, is het belangrijk om een analyse te maken van de verenigbaarheid van het MAOC-Verdrag met de aanpassingen die de Raad van Europa in dit verband heeft doorgevoerd. Het MAOC-Verdrag moet immers in overeenstemming zijn met Verdrag 108+.

20. In het licht van wat hierboven in hoofdorde wordt uiteengezet en gelet op de fundamentele opmerking die daaruit voortvloeit wat betreft het ontbreken van voornoemde protocollen, kan het COC niet anders dan besluiten dat het onmogelijk is een behoorlijk advies uit te brengen zolang er geen antwoord wordt gegeven op de belangrijkste opmerking (cf. nummers 16 en 17) die hierboven wordt geformuleerd.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de politionele informatie

Verzoekt de aanvrager om rekening te houden met bovenstaande opmerkingen.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de politionele informatie op 14 september 2023.

Voor het Controleorgaan,

De voorzitter *a.i.*,

Frank SCHUERMANS (GETEKEND)

¹⁴ Verdrag van de Raad van Europa van 28 januari 1981 tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, Straatsburg, ETS nr. 108 (hierna 'Verdrag 108').

¹⁵ Art. 6 van het verdrag van 30 september 2007 ('MAOC(N)').

¹⁶ Verdrag van de Raad van Europa van 28 januari 1981 tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, Straatsburg, zoals gewijzigd in juni 2018 (hierna 'Verdrag 108+').